

FE MAD⁴

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

Festival mladého amatérského divadla neděle 15. 9. 2024

8:30–10:00

Snídaně

10:00–11:30

Divadelní studio D3, Karlovy Vary
R. T. Letts: ZABIJÁK JOE

11:30–13:30

Oběd

12:20–13:20

Semináře

13:30–14:30

Beseda v kruhu

14:45–15:00

Setkání delegátů
a divácké poroty

15:30–16:30

Vyhlášení vítězů festivalu

16:30

Číše vína na rozloučenou

DIVÁCKÉ VÝKŘIKY

Bylo to milé. Takové holčiči.

*Musím dát za pravdu Vaškovi
Špiritovi. Neexistuje malých rolí.*

*Vždyť se na mě podívejte.
Jedno oko nezůstalo suché.*

*Tak jako taneční představy,
dobře. Ale proboha, kratší!*

Mně tam chyběl ten manžel.

KDYŽ SE SHODNOU KNIHOVNICE SE ZLATOKOPKOU, JE VIDĚT, ŽE SVĚT NENÍ ČERNOBÍLÝ

Amatérské divadlo chce být sdělné. Amatérské divadlo musí vydělávat. Amatérské divadlo má mít každý, kdo ho dělá, jako prioritu. Režisér Jaroslav Kodeš na příkladu představení *Skořápka* ukazuje, jak tyto pilíře amatérského divadla v Rádobydivadlu Klapý fungují.

Rádobydivadlo Klapý je známé tím, že uvádí spíš hry vážného charakteru. *Skořápka* se od nich ale liší - jak?
Jednoznačně tím, že takový, abych tak řekl, bulvár s myšlenkou do repertoáru nezařazujeme. My spíš hledáme nějaká vyšší témata aktuální, týkající se současnosti. I když mívají někdy komediální ráz, není to ten typ her, jako je *Skořápka*.

Co vás tedy vedlo k tomu, uvést pro soubor netypickou hru?

Je to složitější anabáze. Děvčata, která to hrajou, ji nazkoušela hostinsky v jiném souboru. Odehrála se pouze párkrát a pak hru stáhli. Holky ale chtěly hrát dál, a tak jsem jim chtěl vyjít vstříc. Navíc, samozřejmě, je to komerční záležitost, do souboru přinese nějaké peníze.

Přesto - zkoušel jste v té hře najít nějaký přesah?

Jednoznačně. Hra je o tom, jak se vzájemně ovlivňujeme, a když je někdo zakřiknutá knihovnice a ta druhá zase

zlatokopka, porozumí si a řeknou - jo, tohle je dobrý, to bych se od tebe mohla naučit, anebo naopak - ne tohle fakt nechci, je vidět, že svět zkrátka není černobílý.

Bavilo vás režirování *Skořápky*?

Bavilo, protože jsem si zkusil něco, co běžně nedělám.

A v budoucnosti byste se zase rád vrátil spíše k vážnějším věcem.

Určitě, to je moje parketa. Ale nad komediemi se neošklíbám. Je to nějaká praxe a zkušenost.

Kde je u komedií pro vás ta výzva?

Zvládnout dobrý humor, aby nebyl prvoplánový.

**Co stojí za úspěchy
Rádobydivadla Klapý?**

Na to by asi lépe odpověděl principál divadla Láďa Valeš, který prvních patnáct let spolek vedl a vdechl mu duši. Herci u nás vždycky hodně hráli, Láďa byl schopen zajistit spoustu repríz a když něco děláte častěji a pravidelněji, poučíte se. A když máte chuť, zájem a považujete i to amatérské divadlo za svoji prioritu, dá se na tom hodně stavět. V mnoha souborech si spousta herců zahraje třeba jen v jednom kuse a pak už šanci nedostanou, nebo se hra reprizuje jen párkrát a to je velká škoda. ■

*Nominace na
nejlepší mužský
herecký výkon:
Jakub Ružbacký za
více rolí.*

*Nominace na
nejlepší ženský
herecký výkon:
Lenka Štátná za
rolí Haliny*

JE TO ČECHOV A NENÍ TO ČECHOV. OTÁZKA HLOUBKY PŘI HŘE S ORIGINÁLEM

Muž Anton Čechov, jenž nosil i jméno po otci Pavlovič, napsal o ženách, tedy třech sestrách, a žena Anna Saavedra, jež své chilské příjmení nepřechyluje, do jejich příběhu přidala modrou lišku. Muž Václav Myslivec, jenž v inscenaci **Divadla v Roztokách z Jilemnice** představuje bratra oněch sester, se našemu zpravodaji svěřil, že za to všechno možná může otec. Matka je neznámá.

Je náročné hrát postavy, které se potýkají s tolika nenaplněnými touhami a očekáváním?

Při hraní se vždycky musím opřít o nějaké své zážitky a prožitky. Pro každou roli, kterou hraji, hledám nějaký zdroj ve svém životě nebo v životě blízkých. Pokud je ta role kulatá a nabitá, hraje se lépe než nějaká plochá a jednoduchá.

Hra Kuřáčky a spasitelky je volnou paralelou Čechovových Tří sester ze současnosti. Nemáte pocit, že bezvýchodnost a vážnost originálu vaše hra trivializuje a paroduje?

To určitě ne! Autorka textu si možná s Čechovovým originálem do určité míry hraje, ale ta hloubka a forma je zachována. Nemám pocit, že by se jednalo o parodii.

Je ve vaší inscenaci nějaká scéna, kterou si zvlášť užíváte?

Já si užívám všechny, ve kterých nemusím hrát (smích). Ve chvíli, kdy se člověk do těch scén a rolí ponoří, prostě a zákonitě si je musí užít.

Kuřáčky a spasitelky - co pro vás ten název znamená?

Tak příběhově... Pro mě jako pro divadelního bratra mých třech sester, se za tím názvem možná skrývá odkaz otce a celé té rodinné konstelace. Také je v tom určitý přechod v rolích. Autorka textu Anna Saavedra je nastavila tak, že jedna od druhé přebírá tu svou životní úlohu. I proto ten závěr není tak dramatický a smutný jako originální předloha.

Co vy a FEMAD?

Náš soubor absolvoval FEMAD už v loňském roce, ale pro mě je to tu letos první seznámení s festivalem. Je zde úžasná organizace a krásné prostory. ■

Nominace
na nejlepší
ženský
herecký výkon:
**Iveta
Hlubučková**
za roli **Natálie**

Nominace
na nejlepší
mužský
herecký
výkon:
**Václav
Myslivec**
za roli
Andreje

Nominace na
nejlepší ženský
herecký výkon
Monika Nováková
za roli **Vendy**.

Od konceptu divadla jedné herečky tento dvoučlenný team-work neustoupí. Tak jako u Modelky XXL, kterou přivezly na FE-MAD, i v příštím představení vyjde herečka Monika Nováková na jeviště odehrát představení v režii Bety Minářů. Prostě jim to spolu ladí a soubor **MonAmour Mnich** zůstává jen a jen jejich.

Hrajete Modelku XXL, protože vás zaujalo téma?

Monika: Upřímně jsme úplně nešly po tématu. Původním motivem bylo najít hru do malého prostoru pro jednu herečku.

Bety: Nechaly jsme si poslat spoustu scénářů pro jednu herečku a vybraly jsme z nich právě Modelku XXL, protože nám přišla velmi současná, zajímavá, aktuální. Postupně jsme se ve hře našly.

Monika: Myslíme si, že je to velmi současné téma o tom, jak je společnost nastavená a jak v tom žena, dívka snaží celý život kormidlovat, aby neztratila sama sebe.

Hrajete ji už od roku 2018, změnila se nějak v průběhu těch let?

Bety: Víceméně je text pořád stejný, ale určitě se posouváme a vyvíjíme herecky a režijně, takže v tomto ohledu se posouvá i celá hra.

Je na vás vidět, že si skvěle rozumíte a jste skutečné parťačky. Bety, v čem vás Monika nejvíce inspiruje?

Bety: Má spoustu energie a je vlastně taková lokomotiva, co to táhne. Nejraději by dělala tři hry do roka a jezdila každý týden na představení.

A Moniko, čím je pro vás Bety?

Monika: Mám ji ráda jako člověka. Moc se mi líbí, jak přemýšlí o divadle, a strašně dobře se mi s ní tvoří, protože na hodně věcí máme odlišný názor. Jsme schopné o věcech diskutovat a hrozně mě to baví.

Je vaše společná tvorba hladká?

Monika: Už jsme našly klíč, jak to udělat, abychom se nezasékávaly předčasně, tedy že musíme nejdřív nějaký celek dokončit a pak teprve si do toho vzájemně házet vidle.

Co chystáte jako další divadelní projekt?

Monika: Určitě to bude opět divadlo jednoho herce, protože to je základ, na kterém stavíme a stavět budeme. Teď jsme se rozhodly, že uděláme něco, co nebude jenom legranda, co bude prostě na zamyšlení, kdy budou lidi odcházet z divadla s tím, že se třeba dobře bavili, ale zároveň si odnášejí i něco, nad čím zauvažují. Definitivně jsme došli k rozhodnutí, že půjdeme znovu cestou autorského divadla. ■

DIVÁCKÉ VÝKŘIKY

Povedlo se jim to, bylo to umělecké.

Šikovný soubor.

Mám pocit, že ten text ty problémy občas banalizuje.

Pro mě je to představení terapeutické.

Co tam dělá ta Moskva? - Taková ironie.

Tolik zapomenutých předmětů z jiných scén na jevišti jsem ještě neviděla.

DIVÁCKÉ VÝKŘIKY

Nejsem milovník monodramatu, ale musím říct, že to měly hezky připravený.

Líbilo se mi to, i když téma mě příliš nezaujalo. Jako větší pro-

blém vnímám třeba šikanu tlouštíků.

A teď bych si dal nějaké monodrama trpasličího muže.

Představení se mi líbilo velmi, ale nebyl to můj šálek kávy. Vážím si poselství hry, kterým bylo podle mne vážít si sám sebe, tak jak jsem.

PODĚBRADSKÝ GURMET

K tradici českých barů patří naprostá kulinářská klasika, pro někoho i prasárna (v dobrém, samozřejmě). A tak i Žbliki bar nemohl ze své nabídky tuto tučnou pochutinu vynechat. Zákazníkům nenabízí nic podle domácího receptu, nýbrž výrobek potravinářského průmyslu - Petrovický pikantní.

Vzorek zakoupený redakcí pro dnešní food recenzi (bez refundace) byl na talíři doplněn dvěma feferonkami střední pálivosti a jednou snítkou bobkového listu - jelikož máme za to, že drtivá většina lidí toto koření nekonzumuje, nenutili jsme se do toho ani my. Tato sestava nebyla zalita příliš velkým množstvím oleje, ale bylo ho dost na to, aby to uspokojilo znalce, jenž je zvyklý namáčet v oleji chléb.

Recenzi jsme i proto začali pečivem (tři kousky včetně jedné patičky). Ve spoustě restaurací se domnívají, že když takzvaně vymazlí hermoš, je už jedno, co k němu nabídnou k zakousnutí. Chyba!

Spokojenost strávníka začíná i končí s pečivem. Toto úskalí Žbliki bar zdárně zdolal, nabízený chléb (z místního Vilémova pekařství) byl zaručeně čerstvý, měkký a s příjemnou kůrkou.

Samotný hermelín, rozkrojený v půli a v tomto rozkrojení okořeněný nepříliš pálivou, ale i nepříliš srozumitelně chutnající směsí, byl přesně tak vláčný, jak by být měl - nerozpadal se při nakrojení ani pak na vidličce, v ústech vyvolával dojem vyladěné zteřelosti. Slanost se držela v únosné mohutnosti, takže chuťově bylo skutečně poznat, že jde o sýr. Sousta nebylo nutné rozkusovat, bylo je možné snadno zpracovat mezi jazykem a dásní.

Nedá se samozřejmě zjistit, z jakého mléka byl sýr zhotoven, nicméně festival měl letos v této jídelní entitě vsutku plnohodnotnou nabídku a ani ta chytrě schovaná, posléze v ústech rozkousnutá kulička pepře nemůže takové hodnocení ohrozit.

BESEDY V KRUHU

KUŘAČKY A SPASITELKY

Při této debatě nebylo nikomu dovoleno ani kouřit, ani nic spásat. Proto přítomným nezbyvalo nic jiného, než se obligátně pustit do hodnocení viděného.

ČERNÁ OSOBA

Pomalý úvod uspává diváky hned od začátku. A to je ještě umocněno u přestaveb, podkreslenými pomalou hudbou. Situace musí vyznít do tečky, konec do vytracena by měl být užít pouze výjimečně a s přesným záměrem. Nelogické je třeba nalévání čaje konkrétním osobám, kdy je šálek místo předání do správných rukou nesmyslně umístěn jinač.

NÁZORY Z PLÉNA:

Hodně rezonovalo téma různých festivalových atmosfér, které mohou mít na představení vliv. Srovnání se dočkaly Femad a Piknik Volyně. Zaznělo, že diváci jsou spolutvůrci představení. Byl citován i Josef Kemr a jeho rada: "Pokud diváci na vtipy hned nereagují, musí se jim dopřát čas a nesmí se tláčit na pilu. Teprve pak se mohou chytout."

Hra byla pozitivně přirovnána k sitcomu. Diváci se shodli, že hra ve svém provedení balancovala přesně na hraně karikatury, což bylo skvělé. Velkou pozornost diskuse věnovala motivům sester ve vztahu ke švagrově. Řešily se také odchody a příchody na scénu. Zacházení s bulvárními vsuvkami bylo hodnoceno jako citlivé.

MODELKA XXL

Ukázalo se, že jeden z lektorů pozapomněl nominovat svého zástupce. Do ringu se odhodlala vkročit dobrovolnice a improvizovat. Jen co si diváci i zkušební moderátor oddechli, vyvstal opačný problém: na druhou stranu zasedly osoby dvě.

ČERNÁ OSOBA

Akcí dvě osoby na jedné židli nápadně upozornily na fakt, že hře chybělo stupňované napětí. Zároveň tvůrcům navrhly aktualizaci, tedy alespoň po technické stránce: místo hloupé kamery chytrý mobil. Chyběla jim motivace postav, protože se konec „prostě stal, a my nevíme proč.“ Vadila také monotónnost světla.

NÁZORY Z PLÉNA:

V divadle je důležité poselství a zde šlo o sebeúctu.

Ač monodrama bývalo vnímáno jako formát pro herce, který kolem sebe nesnese kolegy, toto soubor vnímal jako osvobozující výzvu. Spíše než o monodrama se tak jedná o stand up s jistou dávkou kyče.

Úsporná scénografie dává vyniknout přirozenému hereckému výkonu, obdiv zaslouží bezprostřednost, s jakou herečka přistupuje k předkládanému tématu.

Textu si na hlubší téma pouze hraje a formát „vtip na vtip“ neumožňuje rozehrát vážnější linku. Výkon herečky negativa testu zastihuje.

Inscenaci by slušelo více změn v emocích, než nastane katarze.

BÍLÁ OSOBA

Ač v oslabení, pevně si seděla za názorem, že představení bylo dokonalé a úžasně zahrané. Obdivovala propracovanou psychologii a ač hra byla většinu času ohromně vtipná, dovolila se divákům mýti i dojmout.

SKOŘÁPKA

Účastníci besedy se dozvěděli překvapivou informaci, že původní verze inscenace měla scénu za 250 tisíc korun a na štace ji museli převážet čtyři stěhováci. Stala se neprodejnou po pár reprízách a přesídlila do produkce Rádobydivadla Klapý, mimo jeho klasickou dramaturgickou linii. Trapnost minoritní linky diskuse o tom, která ze dvou hereček je hezčí, vedená převážně muži v pozdním věku, byla donebevolající, naštěstí brzy zapadla.

ČERNÁ OSOBA

Trvalo strašně dlouho, než jsme pochopili, že jsme v knihovně. Pločnost, monotónnost. Červená knihovna. Vlastně jsme od začátku věděli, že to dobře dopadne. Byly tam herecké mezery. Herečky byly v další scéně najednou někdo jiný, jakoby nic.

BÍLÁ OSOBA

Mám rád jednoduché scény, tahle bylo podle mě dokonalá. Hudební složka perfektně zakomponovaná, světla byla přesná, všechno inscenaci pomohlo. Herecký projev obou protagonistek kultivovaný, ať měly na sobě jakékoli oblečení.

NÁZORY Z PLÉNA:

Nákupní vozík v knihovně je uvěřitelná rekvizita, knihy jsou těžké.

Když mám tmavé pozadí a přijde mi tam herečka v černých šatech, je to trochu laterna magika.

Nesouhlasím s názorem režiséra, že je to bulvár. Ten příběh je zajímavý a popisuje, jak může náhoda ovlivnit lidský život.

Na mě ta lesbická scéna nefungovala. (Zachytit následnou diskusi na toto téma je mimo rozsah klasické tiskoviny - pozn. red.).

ČÁST TŘETÍ – ŘEKA

Existují města bez řeky a města s řekou. Některá jsou nad řekou, dokonce to mají v názvu, ale část z nich je přitom od oné řeky poměrně vzdálena. Některá města se nacházejí na soutoku dvou či více řek a jinými dvě řeky protékají, aniž se jejich toky protnou. Poděbrady jsou městem jedné řeky, ačkoli k nim tak trochu patří i jeden soutok. Vede k němu oblíbená vycházková, turistická i cyklo- stezka, ovšem již se nechází na katastru sousední Libice nad Cidlinou. Není tedy třeba dodávat, kterážto řeka se do Labe vlévá. Ano, naší řekou je Labe a ano, v souvislosti se zvedáním hladin českých řek v době konání festivalu dlužno říci, bylo již v nedávné historii vylito i do města.

Rozhodně se v Poděbradech najdou kolem Labe taková zákoutí, že by zde ve formě divadla site specific bylo možné inscenovat i slavný Měsíc nad řekou. Je to samozřejmě oslí můstek k tomu, abychom zde Fráňu Šrámka mohli jmenovat, vždyť u řeky se v jeho kusu příliš mnoho děje neodehrává...

Když jsme u můstků, k řekám protékajícím městy patří také mosty. Nu, v Poděbradech je to trochu zapeklité, neb je tu jen jeden statný a funkční coby dopravní tepna. Tedy zastavit silniční provoz, jen aby se na něm mohlo hrát divadlo, to by byla výzva. A kdyby se někdo odvážil dnešnímu publiku lačnickému po komediích předložit třeba Pohled z mostu Arthura Millera, to už by byl skoro divadelní punk.

Nechme tedy most mostem a vraťme se k řece. I my jsme zde slibovali přinést na pomyslnou Poděbradskou scénu nějaké ty divadelní komedie. Zde bychom na prvním místě hlasovali pro Hru, která se zvrtila. Zcela příhodně v ní dochází k rozkladu jedné divadelní společnosti a herci v ní utrpí tolik legračních zranění, že by se jedno přiuťopení v řece jistě šiklo a britská autorská trojice Henry Lewis, Jonathan Sayer, Henry Shields by patrně nebyla proti.

A co kdybychom na břeh Labe situovali křesťanský očištec? Poslední dny Jidáše Iškariotského by se skvěle vyjímaly například pod hradbami zámku, ale jelikož Stephen Adly Guirgis nelpí na monumentalitě prostředí, jistě by posloužil i gloriety nacházející se od Labe slabých sto metrů.

No a nebudíme úzkoprsí - nedaleko odtud, rovněž poblíž řeky, se v divokých devadesátkách nacházel poděbradský nevěstinec. Jeho všemi směry čpící provinčnost by bylo možné oživit znovunalezením skvělého díla americké herečky Mae West. Nevíme, zda její dílo Three Plays by Mae West: Sex / The Drag / The Pleasure Man bylo přeloženo do češtiny, takže zakončeme toto povídání výzvou: najde se mezi účastníky někdo, kdo se tohoto úkolu chopí a pro zdejší ochotníky překlad vytvoří? Odměnou mu může být třeba ubytování zdarma na příštím FEMADu (bez záruky).

(Obrázek umělé inteligence vznikl podle promptu „Šif projíždí romantickou labskou krajinou.“) ■

I dnešní díl miniseriálu má svou doušku. Na laskavé upozornění Ivo Kristiána Kubáka přinášíme jména těch, na něž bývá někdy tak trochu zapomínáno. Jsou to překladatelé. Letošní ročník přinesl několik inscenací podle zahraničních textů.

Kdo se tedy náročného úkolu převodu do jazyka českého zhostil?

PROKOP VOSKOVEC

Král Ubu aneb Mše za vznešené duše

MARTIN PREISS

Odpověď na všechno

LENA PEŠÁK

Skořápka

JIŘÍ JOSEK

Zabiják Joe

CENA PAVLA BOŠKA

**za celoživotní přínos amatérskému divadlu
s přihlédnutím k formování festivalu FEMAD
byla udělena**

Jaroslavu Kodešovi